

Raadsmemo midterm review coalitieakkoord 2022-2026

Datum: 27 mei 2024

Onderwerp: Midterm review coalitieakkoord 2022-2026

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder W. Oosterwijk

Mail behandelaar A. Komdeur

Samenvatting

Halverwege deze bestuursperiode hebben wij voor onszelf een midterm review gedaan op de uitvoering van het coalitieakkoord 2022-2026. Vanuit de sociale, fysieke en bestuurlijk-organisatorische opgaven, zoals verwoord in dat akkoord. In dit memo geven we in hoofdlijnen onze bevindingen en reflectie weer. In de bijlage bij dit raadsmemo is per opgave een aantal highlights verwoord.

Doel

- Informeren van de raad informeren over de voortgang van het coalitieakkoord 2022-2026.
- Achtergrondinformatie dienen t.b.v. de behandeling van de Kadernota 2025-2028.

Inhoud memo

1. Midterm review

We zijn alweer halverwege de bestuursperiode 2022-2026. Reden voor ons om de tussenstand op te nemen. Om aan de hand daarvan te kunnen reflecteren op de tweede helft van deze bestuursperiode. Een zogenaamde midterm review. In het coalitieakkoord kondigden we dit al aan.

Het coalitieakkoord is geen blauwdruk, maar een dynamisch document. Plannen en voornemens kunnen immers snel worden ingehaald door de werkelijkheid. De Covid-crisis en de snel veranderende situatie in de wereld hebben ons dit laten zien. Daarom een midterm review.

Het betreft primair een terugblik in hoofdlijnen en is niet bedoeld als exacte verantwoording. Het is geenszins een diepgaande analyse dan wel een volledig overzicht, maar het is bedoeld om de gemeenteraad mee te nemen

bij de stand van zaken. Niet meer, maar ook niet minder. Verantwoording en analyse verlopen primair via de gebruikelijke P&C-documenten, die u vaststelt.

Verder merken wij op dat wij ons ervan bewust zijn dat het coalitieakkoord 2022-2026 primair een document is van de collegevormende fracties in uw raad. Bij deze midterm review zijn we nagegaan in hoeverre het coalitieakkoord is geïntegreerd in raadsbesluitvorming.

Naast het geven van een stand van zaken hechten wij ook aan het geven van een reflectie op wat we de komende tijd hebben te doen en verder willen ontwikkelen.

2. Stand van zaken en reflectie

“Ondernemend, Betrouwbaar en Zorgzaam” is de ondertitel van het coalitieakkoord 2022-2026. Geïnspireerd door die kernwoorden is het akkoord destijds opgebouwd. Vanuit drie opgaven met ieder hun eigen onderliggende thema's:

- Sociale opgaven (zorgzaam)
- Fysieke opgaven (ondernemend)
- Bestuurlijk-organisatorische opgaven (betrouwbaar)

Wij hebben deze verder uitgewerkt naar vijf bestuurlijke opgaven met daaraan gekoppeld een aantal programma's ter uitwerking van die opgaven (gepresenteerd aan uw raad bij de Kadernota 2024-2027). Bij deze midterm review hebben we vooralsnog de indeling van het coalitieakkoord gevolgd overeenkomstig de hierboven geformuleerde drie opgaven.

I. Werk in uitvoering: een stand van zaken

De drie opgaven van het coalitieakkoord zijn uitgewerkt in thema's. Elke thema wordt afgesloten met het onderdeel “Wat gaan wij daarvoor doen”. Dat zijn primair de actiepunten. Die zijn wij langsgelopen. We hebben geconstateerd dat het overgrote deel hiervan in uitvoering is, waarvan een behoorlijk deel al is gerealiseerd. Een beperkt aantal zaken is in voorbereiding of zal op andere wijze plaatsvinden.

In de bijlage bij dit memo hebben wij per opgave een aantal highlights verwoord. Het is geenszins een uitputtend overzicht, maar we willen u hiermee enig inzicht geven in wat in de steigers is gezet, dan wel wat reeds is gerealiseerd of wat verder in uitvoering komt de komende twee jaar van deze bestuursperiode.

Wat daarbij opvalt:

- Het overgrote deel van de bij de thema's genoemde activiteiten zijn in gang gezet en lopen volgens plan. Het is goed daarbij op te merken dat veel activiteiten een meerjarig uitvoeringskarakter hebben. Bij realisatie kan het dan ook gaan om behaalde tussenresultaten. De status “*in uitvoering*” en “*gerealiseerd*” liggen daarmee vaak sterk in elkaars verlengde.
- Soms zijn actiepunten net even anders opgepakt, omdat de situatie dat verlangde. Dat is overigens in beperkte mate zo.
- De uitvoering van het coalitieakkoord is stevig verankerd, maar nog belangrijker is het feit dat de genomen acties en besluiten allemaal hun beslag hebben gekregen in de P&C-documenten van de gemeenteraad, dan wel via afzonderlijke raadsvoorstellen en besluiten. Daarmee zijn de voorgenomen activiteiten uit het coalitieakkoord grotendeels ook geïntegreerd in de raadsbesluitvorming.

II. Werk aan de winkel: reflectie met de blik vooruit

Terugkijkend dan zien we dat het coalitieakkoord een ambitieus samenstel aan activiteiten heeft voortgebracht. Bij de start realiseerden wij ons dat de omstandigheden turbulent waren. We kwamen net uit de Corona-crisis en kort daarna liepen de geopolitieke spanningen in verband met de oorlog in de Oekraïne verder op. Schaarste leidde tot een ongekende inflatie en een scherpe energiecrisis met grote gevolgen voor onze inwoners en ons handelen. Het heeft ertoe geleid dat we tussentijds activiteiten moesten bijstellen en dat we extra activiteiten op ons hebben genomen, zoals bijvoorbeeld de opvang van ontheemden uit Oekraïne en het verstrekken van energietoeslagen. De werkelijkheid is grillig en ook niet direct maakbaar.

We prijzen ons daarbij gelukkig met een organisatie, die zich wendbaar en improviserend heeft getoond en tegelijk de aangekondigde activiteiten uit het coalitieakkoord heeft weten op te pakken. In een periode van capaciteitstekorten, die ook op onze organisatie van invloed zijn. Diezelfde organisatie bovendien, die afgelopen twee jaar in transitie is gegaan naar een opgavegerichte organisatie: omgevingsbewust en zelfbewust. Dat was nodig om zo college en raad zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen.

Oftewel; de winkel bleef open tijdens de verbouwing.

- Ja, zelfs meer dan dat. Er zijn goede resultaten neergezet en het merendeel staat in de steigers van de uitvoering. We beseffen ons dat we dit niet alleen hebben gedaan, maar in een constructieve samenwerking met uw raad en in verbinding met onze inwoners, organisaties en ondernemers.
- Tevens is het akkoord ook breder getrokken, doordat het grotendeels onderdeel is geworden van de eigen besluitvorming van de raad.

We liggen dus op koers en daarnaast zijn we in staat geweest om scherp aan de wind te zeilen en wendbaar te zijn. Het coalitieakkoord is een goed kompas gebleken om op te blijven te koersen. We zien vooralsnog geen noodzaak voor grote wijzigingen.

Tegelijkertijd is er geen reden om achterover te leunen. Integendeel, niet alles verloopt even makkelijk. Ook daarvan willen wij u via onze reflectie deelgenoot maken.

Weliswaar niet in detail, maar we noemen vanuit de opgaven een aantal hoofdpunten voor de komende tijd, waar we echt huiswerk hebben te doen. Dossiers waarin zeker al stappen zijn en worden gezet, maar waarin de komende tijd meer nodig is om te doen. **Werk aan de winkel dus!**

Dan denken we aan:

- **Realiseren van de Hervormingsagenda Jeugd**

Het gaat hier om een grote en complexe opgave, waarin alle partners in de keten moeten leveren. Met name ook de gemeente. De besparingsopgave is heel groot. We zullen daar “vol aan de bak” moeten samen met onze partners. Naast de eis om te besparen, zien we tegelijk eigenlijk alleen maar een toename van gebruik. Dat maakt het nog uitdagender. Dit zal de komende tijd veel ons en van de gemeenteraad gaan vragen.

- **Integrale visie sociaal domein**

Binnen het sociaal domein spelen veel zaken variërend van sociaal, cultureel tot en met educatie en sport, die elkaar sterk beïnvloeden. Het is zaak om nu snel te komen met een geactualiseerde visie op het sociaal domein. Een visie, waarin genoemde thema's - meer dan nu nog het geval is - in samenhang worden gezet als stip op de horizon voor ons handelen. We hebben al stappen gezet in het kader van bestaanszekerheid.

- **Aanpakken van Netcongestie en het vorm geven van de warmtetransitie**

We lopen aan tegen de grenzen van de in het coalitieakkoord geformuleerde opwekmogelijkheden m.b.t. zon en geothermie. We moeten op zoek naar andere vormen van het realiseren van de warmtetransitie. We kijken naar verdere vormen van elektrificatie, het lokaal opslaan van duurzame energie etc. Het aanpakken van de netcongestie ligt weliswaar buiten ons directe takenpakket of invloedsfeer, toch willen op dit terrein nog meer inzetten op actie en beïnvloeding van externe partners. Dat doen we in nauwe samenspraak met de regio.

- **Verdere stappen zetten als het gaat om bereikbaarheid en mobiliteit**

We zijn volop bezig met de agenda van “nu” met daarin speerpunten als de aanpak van het knooppunt A1-A30, de aanleg van de Oostelijke Rondweg en het investeren in het onderliggende wegennet. Ook moeten we voortdurend oog houden voor het een overall adequaat kwaliteitsniveau van de wegen.

Daarnaast zullen we nog meer het vizier moeten richten op de mobiliteit van de toekomst. Door het bieden van een aantrekkelijk OV in onze gemeente via bus (kernen bereikbaar), trein (IC-stop Noord), en fiets.

- **Investeren in de kwaliteit van de leefomgeving**

Dan gaat het over een voorzieningenniveau dat evenredig mee moet groeien met de groei van onze gemeente. Meer investeren in de leefbaarheid. Zorgen voor een uitdagende en stimulerende leefomgeving. Met aandacht voor groen, voor het gezond kunnen bewegen in de openbare ruimte en het bieden van voldoende mogelijkheden om elkaar te ontmoeten (via bijvoorbeeld dorpshuizen, maar ook via sport en cultuur).

- **Meer aandacht nodig voor realiseren van betaalbare woningbouw voor jong en oud**

In het coalitieakkoord hebben we dit centraal gesteld. Er zijn al goede resultaten gehaald, maar het is niet voldoende. De opgave is er namelijk niet kleiner op geworden. We willen nog meer gaan inzetten op het realiseren van concepten voor betaalbare woningbouw zoals flexwoningen e.d.

- **“Aan de bak met de omgevingsvisie”**

Hier is sprake van een proces dat nu echt snel moet worden afgerond. De omgevingsvisie als koers voor de uitvoering van morgen is nodig. Veel is er al over gesproken.

We zijn nu op het punt gekomen om tot uitvoering over te gaan. De samenleving vraagt hierom. Als het gaat om infrastructurele zaken als een Oostelijke rondweg, een goede bereikbaarheid van onze woon- en werkgebieden. Maar ook als het gaat om de uitvoering van het onlangs geformuleerde en door de raad vastgestelde perspectief voor ons landelijk gebied.

- **Ontwikkeling van bedrijventerreinen verder brengen**

Er is een geactualiseerde economische visie in afronding. Alhoewel er veel werk is verzet, blijft de uitgifte van nieuwe terreinen een taai proces. Uiteraard heeft dat met regelgeving te maken, maar er wordt nu te lang “nee” gezegd tegen ondernemers. Daarom willen we nog meer nagaan hoe we hier toch doorbraken kunnen maken.

- **Meer inzetten op arbeidsparticipatie via Werk en Inkomen**

Iedereen ziet in het algemeen de personeelstekorten waarmee werkgevers te maken hebben. We willen daarom nog meer inzetten op het samenbrengen van het aanbod in de arbeidsmarktregio met onze werkgevers. Om via omscholing het potentieel aan arbeidskrachten beter te benutten. Dat dient ook een direct economisch belang.

- **Doorontwikkelen naar een krachtige eigen bedrijfsvoering en uitbouwen van realisatiekracht.**

De organisatie is zich- zoals gezegd – volop aan het professionaliseren met meer mensen in dienst en met minder inhuur. We zijn er echter nog niet. Er is nog een aantal kwetsbaarheden op te lossen. Ook willen we verder aan de voorkant komen. Met het presenteren van het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) is een forse stap gezet. Het nog wel een eerste stap. Verdere stappen en uitbouw zijn op korte termijn echt nodig.

- **Onverminderd in contact zijn met onze inwoners en onze partners**

Ook op dit onderwerp is al veel gedaan, maar ook hier is meer nodig. Het is zaak om als sterk groeiende gemeente onverminderd in goed contact te blijven staan met onze inwoners en aan te sluiten op hun netwerken. Ook is het van belang om slim mee te bewegen en van invloed te zijn in de netwerken van onze partners. Uitvoering geven aan een proactief Public Affairs- en Lobby-beleid. Dat is wat ons de komende tijd te doen staat. Dat gaat niet vanzelf, maar moet gebeuren met meer focus en intensiteit. Alleen zo kunnen we de uitvoering van de grote opgaven voor de gemeente Barneveld de goede richting geven.

Resumerend;

Bovenstaande opsomming is zeker niet uitputtend. De items zijn door ons al wel opgenomen via maatregelen in de Kadernota 2025-2028.

Het is ons uitgangspunt om vooral af te maken waarmee we via het coalitieakkoord zijn begonnen. En daar waar vereist te intensiveren en te versnellen. Op de items bijvoorbeeld zoals hierboven genoemd. Om zo de gemeente Barneveld zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst. De fase van gestage groei van het aantal inwoners gaat zeker nog door tot 2040. Zoals u ziet is er nog veel te doen en is er werk aan de winkel. Wij zien het als onze eerste taak om in samenspraak met onze inwoners en partners ervoor te zorgen dat de gemeente Barneveld via gerichte investeringen zich passend kan ontwikkelen.

We hebben een gemeente voor ogen, waarin iedereen mee kan komen, mee kan doen en waarin we bovenal “samen redzaam” zijn. Een gemeente met voldoende woningen, goede infrastructuur, werkgelegenheid, toekomst voor het landelijk gebied en adequate maatschappelijke voorzieningen. Het gaat om verantwoorde groei. Dat doen we met elkaar: Groeien in verbinding!

Vervolg

Dit informatieve memo kan als achtergrondinformatie dienen bij het verdere gesprek over wat we de komende 2 jaar van deze bestuursperiode met elkaar als college en raad te doen hebben. De eerste gelegenheid die zich daarvoor aandient, is de vaststelling van de kadernota 2025-2028.

Bijlage:

Terugblik in highlights vanuit de opgaven van het coalitieakkoord

Hieronder geven wij u in vogelvlucht onze terugblik op datgene dat de afgelopen twee jaar is gerealiseerd dan wel in gang is gezet.

A.) Wat is nu al gerealiseerd:

Sociale opgaven:

- Gezonde leefstijl-akkoord.
- Integraal Zorg Akkoord/Gala.
- WISE-aanpak gebaseerd op IJslandsemodel: structurele, intensieve preventieve aanpak tegen middelengebruik.
- Goedlopende opvang Oekraïners.
- Stappen gezet m.b.t. realisatie van een AZC.
- Nieuw Bronveld.
- Nieuwe locatie voedselbank.
- Accommodatie SDVB.

Fysieke opgaven:

- Omgevingsvisie bijna klaar.
- Gebiedsvisie Garderen.
- Vrachtwagenverbod Garderen.
- Aantal woningen opgehoogd en 60% betaalbaar.
- € 20 mln binnengehaald voor ontsluiting wijk Bloemendaal.
- Overeenkomst met Liander voor middenspanning (t.b.v. oplossen netcongestie).
- Vergroening centrum dorp Barneveld.
- Wegenbeheerplan vastgesteld.
- Diverse wegen aangepakt waaronder Churchillstraat/Apeldoornsestraat en Hessenweg.

Bestuurlijk-organisatorische opgaven:

- 10-jaars Meerjaren Investeringsprogramma (MIP): naast financiën ook nadruk op realistische capaciteitsplanning,
- financiële degelijkheid en basis op orde: eerst afmaken en keuzes maken.
- Vaststelling communicatievisie.
- Implementatie participatiebeleid.
- Integraal Veiligheidsplan.

B). In uitvoering en naar realisatie

Sociale opgaven:

- Uithuisplaatsingen dicht bij huis en kleinschalig: in Foodvalley verband kleinschalige opvang.
- Duurzame en integrale aanpak bestaansonzekerheid is in voorbereiding en gaat eind dit jaar/2025 in uitvoering.
- Gelijke kansen voor iedereen: visie op inclusie vastgesteld in 2023, eerste uitvoeringsagenda in 2024.
- Actieve inzet via intensieve trajecten op inburgering van nieuwkomers.

- Integrale aanpak middelengebruik vastgesteld met acties aanpak, lachgas, drugs en drugshandel.
- Platform Jeugd gemeente Barneveld opgericht. Daarin werken onderwijs aan de hand van actieagenda om samen om onderwijsachterstanden, laaggeletterdheid aan te pakken.
- Plan van aanpak laaggeletterdheid 2023-2028 vastgesteld: alle partners werken hierin samen via kennis en kunde en huisvesting.
- Meer aandacht voor cultureel erfgoed door het onderdeel te laten zijn van de in 2024 vast te stellen cultuurvisie en omgevingsvisie.
- Sport en bewegen worden nadrukkelijker dan voorheen ingezet om bepaalde maatschappelijke doelen te bereiken. Meer aandacht voor bewegen in de openbare ruimte.
- De verdere ontwikkeling van plan met betrekking tot sporthal Terschuur.
- Pilots gestart m.b.t. kleinschalig wonen, zorg dicht bij voor doelgroepen: denk aan soort van Knarrenhof in de wijk Bloemendaal, maar ook aan 't Voorhuis in Voorthuizen: jong en oud onder één dak.

Fysieke opgaven:

- Strakke programmatisch aanpak woningbouw met nadruk op betaalbare woningen. Zelfbewoningsplicht ingevoerd bij nieuwbouw, uitbreiding startersleningen.
- In nieuwbouwplannen van afgelopen 2 jaar realiseren we een gevarieerd aanbod van type woningen waaronder zorgwoningen, rug-aan -rug woningen, tiny houses en mantelzorgwoningen. Levensloopbestendig. Het komt allemaal voor.
- Evenwichtige spreiding van verschillende type woningen (prijsklassen en bouwvormen) centraal onderdeel van nieuwbouwplannen.
- Inbreiding via bedrijfsverplaatsing: weliswaar weerbarstig, maar wel meerdere gesprekken. Zie ingediend woningbouwplan op locatie Vreugdenhil.
- Intensieve lobby samen met regio en provincie op doorzetten aanpak aansluiting A1-A30 en doorstroming A1. In gesprek met het Rijk over wat nodig is en wat mogelijk is. Ondanks pauzering door het Rijk van het project.
- Aanpak toekomstbestendige aansluiting A30 Barneveld-Noord samen met het Rijk.
- Lobby samen met regio en provincie op meer stops op hoofdspoor Amersfoort-Apeldoorn (IC Barneveld-Noord).
- Uitbreiding werkterreinen Harselaar verder in procedure gebracht richting realisatie. Evenzo werklandschap Stroe en woonwerklandschap Voorthuizen.
- Barneveld Techniek Onderwijs (BTO) als succesvol project 'aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt' gesteund. Actief betrokken bij de doorontwikkeling naar een Techniekhuis.
- Uitvoeren van de Veluweagenda t.b.v. toeristische sector. Ruiternetwerk aangelegd en verbeteringen doorgevoerd in fietsenknooppuntennetwerk. Mountainbikeroutes in onderzoek.
- Op dit moment bezig met ca. 20 vakantieparken om een revitaliseringslag te maken gericht op doorontwikkeling.
- Traject in uitvoering om samen met dorpen en wijken te komen tot een samenwerkingsaanpak gericht op het afspreken van concrete agenda per dorp dan wel wijk.
- Aanpakken van knelpunten verkeersonveilige situaties Burgemeester Kuntzelaan, Troelstralaan-Wethouder Rebellaan,

aanpak Apeldoornsestraat en aanpak via de Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen.

- Meer grip op kwaliteit wegen via het Beheerplan wegen 2023-2027. De investeringsopgaven zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsplan.
- Afgelopen 5 jaar ca 100 speel- en sportveldjes opnieuw ingericht. In 2024 actualiseren van speelruimtebeleidsplan.
- Op weg naar realisering Boulodrome, Sportcomplex Garderen, Flying bikes Kootwijkerbroek.
- Mobiel cameratoezicht gemoderniseerd en inzetbaar op diverse locaties.
- Succesvolle inspanningen als het gaat om uitbreiding politiesterkte en het op peil houden wijkagenten.
- Inspanningen gedaan binnen VGGM-verband en de raad geïnformeerd over aanrijtiden hulpdiensten. Dit jaar samen met VGGM (structurele) mogelijkheden onderzoeken nevenstelling Brandweer.
- Programmatische aanpak gestart onder de naam Vitaal Landelijk gebied met perspectief op ontwikkelingsruimte duurzame landbouw.
- Nieuw toetsingskader m.b.t. functieveranderingsbeleid voorbereid en voorgelegd. Gaat in 2024 verder van start.
- Geurbeleid in samenhang met landelijke adviezen en ontwikkelingen in 2024 herzien en laten vaststellen.
- Terreinen voor zon op restgronden geïnventariseerd en aangemeld.
- Actieve lobby op aanpak van netcongestie.
- Energiecoöperaties ondersteund en nieuwe regels voor boerderijmolens vastgesteld.
- Nog meer inzetten op bewustwording en advies t.a.v. isolatie, en verduurzaming (800 gesprekken). Met gerichte aandacht voor minima.
- Nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en reconstructies van bestaande omgeving worden zo veel mogelijk klimaatadaptief ingericht in combinatie met maatregelen bevorderen biodiversiteit
- Nieuwe maaimethode in 2024 gericht op bevordering van biodiversiteit.
- Bomenbeleidsplan gestart, landschapsplan
- Vergroenen van dorpen is in uitvoering:
 - geveltuintjes en bomenplan Barneveld-centrum
 - Oldenbarneveld plein
 - Voorthuizen (groen slinger)
 - Schoolpleinen
- Pastoriebos Voorthuizen.

Bestuurlijk-organisatorische opgaven:

- Participatiebeleid geëvalueerd, aanbevelingen uitgevoerd en acties geformuleerd op wat we verder kunnen en moeten ontwikkelen in onze samenwerking met inwoners en partners de komende 2 jaar.
- Gebiedsgericht werken geïntroduceerd. Bezig met het nog beter aanhaken van gebiedsregisseurs in de organisatie.
- De robuuste brede frontoffice voor inwoners, organisaties en ondernemers krijgt steeds meer vorm, waardoor inwoners, snel, gemakkelijk en eenduidig worden geholpen.
- Mede ondersteund door het online zaaksysteem om snel en eenduidig antwoord te krijgen. Tegelijk worden ook mogelijkheden voor persoonlijk contact verder vorm gegeven.

- Nadruk gelegd op actieve en tijdige communicatie naar inwoners in begrijpelijke taal. Daarvoor project “begrijpelijke taal” in uitvoering gebracht.
- Stevige invloedrijke positie verworven binnen de regio Foodvalley en Amersfoort. We bouwen dit verder uit.
- Het Public Affairbeleid in 2024 geactualiseerd voorzien van gerichte lobbytrajecten dit jaar en daarna.
- Geïnvesteed in een toekomstbestendige organisatie: van een traditioneel ingerichte organisatie naar een organisatie waarin de maatschappelijke opgaven centraal staan.
- De organisatie maakt steeds meer gebruik van kennis en inzichten van buiten en laat dat naar binnen doorwerken in haar organisatie, prioritering en aanpak.
- Versterking van het strategisch vermogen en het omgevingsbewustzijn binnen de organisatie in beeld gebracht en wat daarvoor nodig is. Aan de hand daarvan vanaf tweede helft 2024 verdere uitvoering (uitvoeringsplan).
- Inkoopbeleid in 2024 actualiseren: nog meer lokale betrokkenheid borgen en evenals de criteria m.b.t. duurzaamheid en circulariteit.